Modroczky Kitti
önkormányzati képviselő, frakcióvezető (Momentum Mozgalom)

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő-testülete részére

Ülés Időpontja	2026. szeptember 30.
Előterjesztés megnevezése, tárgya:	Ingyenes menstruációs termékeket biztosító automata elhelyezése Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményében
Előterjesztő:	**Modroczky Kitti** önkormányzati képviselő, frakcióvezető (Momentum Mozgalom)
Előterjesztést készítette:	**Modroczky Kitti** önkormányzati képviselő, frakcióvezető (Momentum Mozgalom)
Előterjesztés egyeztetve:	-
Pénzügyi szempontból ellenőrizte:	-
Jogi szempontból ellenőrizte:	-
Törvényességi szempontból ellenőrizte:	-

Az előterjesztés tárgyalása a 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 46. § (1) bekezdés alapján ***nyilvános ülésen*** *történik*

Tisztelt Képviselő-testület!

A menstruációs termékekhez való hozzáférés alapvető higiéniai szükséglet. Ennek ellenére vannak olyan élethelyzetek, amikor egy csomag egészségügyi betét megvásárlása is nehézséget jelenthet, vagy amikor a menstruáció váratlanul olyan időpontban kezdődik, amikor az érintettnél nincs megfelelő termék. A probléma különösen érzékenyen érintheti az alacsony jövedelmű háztartásban élőket, a krízishelyzetben lévő nőket és lányokat, az átmeneti lakhatási nehézséggel küzdőket, valamint azokat, akik családsegítő vagy más szociális szolgáltatást vesznek igénybe.

A menstruációs termék hiánya nem csupán kényelmetlenség. Aki nem tud egészségügyi betétet vagy más megfelelő eszközt vásárolni, sokszor kénytelen rögtönözni, túl hosszú ideig ugyanazt a terméket használni vagy folyamatosan attól tartani, hogy átázik a ruhája. Ez fizikai fájdalommal, bőrirritációval és más higiéniai kockázatokkal járhat, miközben komoly szorongást és kiszolgáltatottságot okozhat. Ilyen helyzetben valaki nem azért marad távol az iskolától, a munkahelyétől vagy a hétköznapi ügyintézéstől, mert nincs kedve elindulni, hanem mert nincs lehetősége biztonságosan és méltósággal végigcsinálni a napját. A segítség ugyanakkor csak akkor éri el valódi célját, ha nem jár együtt megalázó helyzettel: az érintettnek ne kelljen egy ügyintéző előtt elmondania, hogy menstruál, ne kelljen külön igazolnia a rászorultságát és ne kelljen mások figyelme előtt kérnie a terméket.

Ezért javaslom, hogy az Önkormányzat pilotjelleggel helyezzen el egy ingyenes menstruációs termékeket biztosító automatát Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményében, lehetőség szerint a Család- és Gyermekjóléti Központ Deák Ferenc utca 93. szám alatti épületében.

A hozzáférés módja: segítségkérés nélkül, diszkréten

Az automata épületen belüli elhelyezése egyszerre szolgálná a hozzáférhetőséget és az üzemeltetés biztonságát. A berendezés védett lenne az időjárástól és a közterületi rongálástól, feltöltését és műszaki állapotát az intézmény munkatársai rendszeresen ellenőrizhetnék. **Ugyanakkor a pontos hely kiválasztásánál alapvető szempontnak kell lennie a használók magánszférájának.**

Az automatát az épület olyan, nyitvatartási időben szabadon megközelíthető, de a várótér vagy az ügyintézői pult közvetlen látóteréből kieső részén indokolt elhelyezni, ahol a termék kivétele nem vonja magára mások figyelmét. Ilyen hely lehet például egy belső folyosó kevésbé forgalmas szakasza, a női vagy akadálymentes mosdó előtere, illetve más, az intézményvezető által megfelelőnek ítélt, diszkrét sarok. A helyszínt úgy kell meghatározni, hogy az ne legyen elzárt, ne kelljen hozzá kulcsot vagy külön engedélyt kérni, ugyanakkor a berendezés feltöltése és felügyelete egyszerű maradjon.

A szolgáltatás igénybevételéhez ne legyen szükség:

- előzetes regisztrációra;
- lakcímkártya vagy jövedelmi helyzet igazolására;
- szociális munkással vagy más intézményi munkatárssal történő kapcsolatfelvételre;
- zseton, kupon vagy egyedi kód átvételére;
- személyes adatok megadására.

A használatról személyhez kapcsolható nyilvántartás nem készülne. A fogyást kizárólag az automata készletének ellenőrzésével lehetne követni. Amennyiben az épületben kamerarendszer működik, az automatát lehetőség szerint olyan ponton kell elhelyezni, amelynek közvetlen használata nem azonosítható a kamerafelvétel alapján, természetesen a vagyonvédelmi és adatvédelmi követelmények együttes figyelembevételével.

Az automata működése és tartalma

Az automata használata ingyenes lenne. A berendezésnek egyszerűen, külön tájékoztatás nélkül is érthető módon kell működnie. Elsősorban egyenként vagy kis csomagban kiadható egészségügyi betéteket indokolt biztosítani, legalább kétféle - normál és nagyobb nedvszívó képességű - változatban. A későbbi tapasztalatok alapján megvizsgálható más termék, például tampon, elhelyezése is, de a pilot indulásakor a szélesebb körben, kevesebb egészségügyi korlátozással használható betét biztosítása célszerű.

A berendezésen rövid, közérthető tájékoztatást kell elhelyezni arról, hogy:

- a termék ingyenesen vehető igénybe;
- használatához nem szükséges engedélyt kérni;
- a szolgáltatás célja, hogy szükség esetén minden érintett hozzáférjen az alapvető menstruációs termékhez;
- egyszerre legfeljebb a közvetlen szükségletnek megfelelő mennyiséget indokolt kivenni, hogy mások számára is maradjon;
- meghibásodás vagy készlethiány esetén hol lehet azt diszkréten jelezni.

A hozzáférést nem javasolt személyes jogosultságvizsgálathoz kötni. A visszaélések kockázatát elsősorban a termékek kis kiszerelésével, az automata adagolásának beállításával, a fogyás rendszeres ellenőrzésével és világos használati tájékoztatóval lehet mérsékelni. Egy pilot célja éppen annak felmérése, hogy a gyakorlatban mekkora a tényleges igény és jelentkezik-e számottevő, nem rendeltetésszerű felhasználás.

Üzemeltetés

Az automata fenntartásáért Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye felelne. Az intézmény kijelölt munkatársa legalább hetente, nagyobb fogyás esetén ennél gyakrabban ellenőrizné:

- a készlet mennyiségét;
- a berendezés működőképességét;
- a környezet tisztaságát;
- az esetleges rongálás vagy meghibásodás jeleit.

A pilot értékeléséhez elegendő havonta rögzíteni a betöltött és elfogyott termékek mennyiségét, a készlethiányos napok számát, az újratöltések gyakoriságát, az esetleges meghibásodásokat, valamint a beszerzés és üzemeltetés költségét. Az intézmény ügyfelei és munkatársai számára lehetőséget lehet biztosítani arra, hogy anonim módon jelezzék, mennyire tartják megfelelőnek az elhelyezést, a termékválasztékot és a hozzáférés módját.

—

Az ingyenes menstruációstermék-automata kis léptékű, közvetlenül érzékelhető szociális intézkedés lehet. Nem oldja meg önmagában a menstruációs szegénységet, de egy olyan alapvető terméket tesz elérhetővé, amelynek hiánya az érintetteket kiszolgáltatott és méltatlan helyzetbe hozhatja.

A javasolt újpesti modell lényege nem pusztán az automata beszerzése, hanem a hozzáférés módja: a berendezés egy önkormányzati szociális intézmény biztonságos, belső terében, ugyanakkor diszkréten és engedélykérés nélkül lenne használható. Így annak sem kellene magyarázkodnia vagy segítséget kérnie, akinek éppen szüksége van egy egészségügyi betétre.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének …/2026. (…..) határozata az ingyenes menstruációs termékeket biztosító automata elhelyezéséről

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. **egyetért egy** ingyenes menstruációs termékeket biztosító automata pilotjellegű elhelyezésével Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményében, lehetőség szerint a Család- és Gyermekjóléti Központ 1042 Budapest, Deák Ferenc utca 93. szám alatti épületében;

2. **felkéri a polgármestert,** hogy Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye vezetőjével egyeztetve gondoskodjon a berendezés pontos helyének kijelöléséről, és ennek során vizsgálják meg, hogy az épületbe az intézmény nyitvatartási idejében külön segítségkérés nélkül be lehet-e lépni; a helyet úgy kell kiválasztani, hogy a berendezés előzetes regisztráció, jogosultságvizsgálat, személyes segítségkérés, zseton vagy egyedi kód nélkül, diszkréten hozzáférhető legyen;

3. **felkéri a polgármestert,** hogy vizsgálja meg elektronikus automata vagy egyéb mechanikus adagolóberendezés beszerzésének lehetőségét, határozza meg a telepítés, az induló készlet, a tizenkét havi termékutánpótlás és a karbantartás várható teljes költségét, valamint tegyen javaslatot a szükséges költségvetési fedezet biztosítására;

4. **felkéri a polgármestert,** hogy a beszerzési és üzemeltetési költségek, valamint a szükséges költségvetési fedezet tisztázását követően gondoskodjon a 3. pont alapján kiválasztott berendezés beszerzéséről és legkésőbb 2027. május 31-ig történő üzembe helyezéséről a 2. pont szerint kijelölt helyen.

5. **felkéri Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményét,** hogy gondoskodjon az automata rendszeres ellenőrzéséről, feltöltéséről, a szükséges termékek beszerzéséről, valamint a felhasználás személyes adatok kezelése nélküli, összesített nyomon követéséről;

6. **felkéri a polgármestert, hogy** a berendezés üzembe helyezését követő tizenkét hónap elteltével terjessze az illetékes bizottság elé a pilot működési, felhasználási és pénzügyi tapasztalatait, valamint az esetleges folytatásra vagy további helyszínek bevonására vonatkozó javaslatot.

Felelős: polgármester
Határidő: az 1-4. pont tekintetében 2027. május 31.; az 5. pont tekintetében az üzembe helyezéstől folyamatosan; a 6. pont tekintetében az üzembe helyezést követő tizenkét hónap elteltétől számított 60 napon belül.

Budapest, 2026. szeptember 29. (elektronikus időbélyegző szerint)

Tisztelettel,

Modroczky Kitti
frakcióvezető, képviselő